

**Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение “Лицей № 96 “
городского округа город Уфа Республики Башкортостан**

Рассмотрена и рекомендована
к утверждению на заседании
МО учителей башкирского языка
(протокол №1 от 26.08.2020)

Утверждена
Педагогическим советом
(протокол №1 от 27.08.2020)



**РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
по башкирскому языку
во 2 – 4 классах**

Разработана:
учителями башкирского
языка и литературы
МБОУ “Лицей № 96”
Гилязетдиновой Э.Д.
Гадельшиной Г.Ф.
Хабибуллиной Ю.Р.

Уфа-2020 г

“Башкорт теле” укыу предметына аңлатма языу

Укытыу рус телендә алып барылған мәктәптәрҙең 2 - 4-се кластары өсөн башкорт (дәүләт) теленән эш программаһы. Өлеге вақытта башкорт телен 4 йыллыҡ башланғыс мәктәптә предмет буларак 2-се кластан алып, йәғни 7-8 йәштән өйрәнә башлайҙар. Башланғыс этапта укыусының телде үзләштереүҙегә белеменә ныклы нигез һалына һәм киләһе этаптарҙа укыусының телде өйрәнеүҙегә уңыштары ла тап башланғыс кластан килә.

“Башкорт теле” предметы М.С. Дәүләтшина “Укытыу рус телендә алып барылған дөйөм белем биреү ойшмаларының 1-4-се кластары өсөн “Башкорт теле” (дәүләт теле буларак) предметы буйынса белем биреү өлгө программалары нигезендә эшләнелгән. “Башкорт теле” предметы башланғыс мәктәптә үз-ара тығыз бәйләнгән төшөнсәләр, кағизәләр, мәғлүмәт йыйылмаһы итеп бирелгән һәм донъяны танып-белеү – коммуникатив йүнәлешкә эйә. Был коммуникатив мотивация үстөрөүҙе күз уңында тоталар, барлык тел берәмектәренәң мәғәнәһенә һәм функцияларына үтә нык иғтибар кәрәклеген аңлата. Бирелгән программа башланғыс белем биреү федераль дәүләт стандарттары талаптарына ярашлы рәүештә төзөлгән.

Башкорт телен укытыу максаттары һәм бурыстары.

Башкорт теленә карата һөйөү, мәзәниәт күренеше буларак, уға карата аңлы караш тәрбиәләү, туған телдең төп аралашыу, кеше эшмәкәрлегенәң төрлө сферһынан белем алыу коралы булыуын, йәмғиәттә кабул ителгән әхләки-этик нормаларҙы үзләштереү сараһы булыуын аңлау, туған телдең эстетик киммәттән үзләштереү.

Көндәлек тормошта һәм укыу эшмәкәрлегенә туған телдең аралашыу сараһы буларак үзләштереү; үз-ара аңлашыу һәм үз-ара фекер алышыуға һәләтлелектә үстөрөү; үз телмәрендә камиллаштырыу; мөһим төп укыу белемен һәм универсаль укыу хәрәкәттәре (эшмәкәрлектәң максаттарын аныҡ итеп әйтә белеү, уны планлаштырыу, библиографик эзләнеү үткәреү, төрлө типтағы лингвистик һүзлектәрҙән һәм сығанактарҙан киң мәғлүмәт саралары һәм Интернеттан тейешле мәғлүмәттә алыу һәм эшкәртеү һ.б.)

Башкорт теленә өйрәтеү буйынса 2-4 -се класс укыусылары алдында түбәндәге бурыстар куйыла:

-Тәкдим ителгән темалар һәм шул темаларға караған материалдар нигезендә балаларҙы башкортса һөйләшәргә өйрәтеү.

-Башкорт теленәң үзенсәлекле өндәрен дөрөс әйтергә өйрәтеү.

-Укыусыларҙың башкортса һүзлек запасын булдырыу һәм уны байытыу, тәкдим ителгән темалар буйынса балаларҙың һүзлек составын арттырыу.

-Балалардың оптималь укыу күнекмәләрен үстөрөү.

-Ситуациялар, темалар буйынса һоразар бирөү, шул һоразарға һүрәт, картина, текст нигезендә ижади яуап бирә белөү.

-Темаға тап килгән шиғырзар ятлау, йырзар өйрәнөү һәм башкарыу, экскурсияларза, уйындарза катнашыу, концерттар әзерләү һәм сығыш яһау. һәр оракта ла телмәр төзөү иғтибарға алына.

-Әйтөлешә катмарлы булмаған һүзәрзә, ябай һөйләмдәрзә тәүзә күсереп, шунан яттан языу.

Һәр тема буйынса әш барышында тыуған Республика менән танышыузы дауам итөү.

-Башкорт халкына, тарихына, Башкортостан тәбиғәтенә, сәнғәтенә, әзәбиәтенә ихтирам тәрбиәләү.

Планлаштырылған һөзөмтәләр

Коммуникатив компетенция телмәр әшмәкәрлегенә төрзәрә, һөйләү һәм язма телмәр төрзәрән үзләштерөүзә исәптә тота, тел материалын һәм күнекмәләрзә кәрәклә ситуацияларза кулланаалыузы талап итә. **Коммуникатив** компетенция аралашыузын максатын билдәләй, телмәр ситуацияһын баһалай белөүзә, аралашыузының коммуникация ысулдарын һәм ниәттәрән исәпкә алыузы, адекват стратегик аралашыузы һайлаузы һәм үз телмәрәндә аңлы рәүештә үзгәртөүгә әзер булыузы күз уңында тота.

Тел һәм лингвистик компетенция йәмғиәт күренешә буларак, тел тураһында тейешлә беләмдә формалаштырыузы аңлата; башкорт әзәби теленә төп нормаларын үзләштерөү; һүзлек запасын һәм укыузы телмәрәнә грамматик төзөлөшөн байытыу; фән буларак лингвистика тураһында тейешлә беләм, уның төп бүлектәрәнә кәрәклә булған тел күренешән һәм факттарын анализлау һәм баһалау мөмкинлегән формалаштырыу; төрлө төрзәгә лингвистик һүзлектәр менән куллана белөү.

Мәзәни компетенция башкорт теленә мәзәнәтән сағылдырыузы форма буларак аңлаузы күз уңында тота, тел һәм халык тарихының бәйләнештә булыуын, башкорт теленә милли-мәзәни үзәнсәлегән, башкорт телмәр этикет нормаларын үзләштерөүзә, халык-ара аралашыу мәзәниәтән үзләштерөү; милли мәзәни компонентлы һүзәр мәғәнәһән аңлатыузы белдәрә.

Башкорт теле курсының **коммуникатив-әшмәкәрлек** йүнәлешән көсәйтөү, уны беләм алыуза **метапредмет** һөзөмтәләргә йүнәлтөү кешенә тышкы мөхиткә тиз яраклашыу һәләтлә һәм унда әүзем әшмәкәрлектә дауам итөүгә һәләтлә буларак, функциональ грамоталылыкты формалаштырыузын мөһим шарттары булып тора.

Функциональ грамоталыктың мөһим индикаторы – предмет-ара статус:

- **коммуникатив универсаль укыу әшмәкәрлегә** (телмәр әшмәкәрлегенә бөтә төрзәрә менән әш итөү, тиндәштәрә һәм оло кешеләр менән аралашыузы короу; телдән һәм язма телмәрзә адекват кабул итөү; куйылған проблема буйынса үз карашыңды тәүәл, дәрәс, логик яктан төзөк һәм тасуири әйтәп бирөү, аралашыу прцесында язма һәм һөйләү телмәрә нормаларын һәм башкорт телмәр этикетын һаклау);

- **танып белөү универсаль укыу әшмәкәрлегә** (проблеманы аныклау, дәрәс аргументлай белөү, логик яктан төзөк фекер йөрөтөү, исбатлай табыу, раслаузы йә кирә кағыузы тезис килтерөү; библиографик әзләнөүзә торощка ашырыу, төрлө сығанактарзан кәрәклә мәғлүмәттә алыу, төп һәм өштәмә мәғлүмәттә билдәләү, укыу максатын асыклау, аралашыу максатынан сығып укыу төрән һайлау; мәғлүмәти-компьютер сараларын кулланыу; мәғлүмәттә системаға килтерөү һәм кирәнән әшкәртөү һәм уны төрлө ысулдар менән күрһөтөү һ.б.);

- **регулятив универсаль укыу хәрәкәтә**(әшмәкәрлек максатын куя һәм анык итәп әйтә белөү, әшмәкәрлектә әзмә-әзлеклә планлаштыра һәм кәрәк сакта үзгәртә белөү; үз контроль, үз баһалау, үз коррекциялау һ.б. тормошка ашырыу.) функциональ грамоталыктың мөһим компоненты телмәр

әшмәкәрлегә төрзәрәнә нигезләнә һәм мәктәптә башкорт телән өйрәнөү аша укыусылардың фекерләү һәләтән максатлы йүнәлештә үстөрөүзә күз уңында тота.

Функциональ грамоталыкты формалаштырыу, укыусыларзың телмәр эшмәкәрлеген камиллаштырыу башкорт теленә төзөлөшө һәм аралашыузың төрлө шарттарында уны кулланыу үзенсәлектәренән белеу нигезендә төзөлә. Укыу процесы телде анализлау күнекмәләрен формалаштырыуға ғына йүнәлдерелгән булырға тейеш түгел, ә шулай ук телмәр мәзәниәтен тәрбиәләү, тормошта мөһим күнекмәләрге формалаштырыу, төрлө укыу төрзәрен кулланыу, тексты мәғлүмәти эшкәртеү, эзләү, телмәр ситуацияһына, әзәби тел нормаларына һәм аралашыузың этик нормаларын яраклы төрлө ысулдарын файзаланыу. Шулай итеп, төп дөйөм белем биреү мәктәптәрендә башкорт телен укытыу баланыңдөйөм мәзәни кимәлен үстәреүгә, артабан укыуын төрлө беле биреү учрежденияларында дауам итә алырлык кимәлдә булырға тейеш.

Укыу предметын үзләштерәүзәң **шәхсән, метапредмет, предмет** һөзөмтәләре. “Башкорт теле” предметының өйрәнәү һөзөмтәләре.

Төп мәктәп сығарылыш укыусыларының башкорт теленән программаһы үзләштерәүзәң **шәхсән һөзөмтәләре** булып түбәндәгеләр тора:

- 1) башкорт телен башкорт халкының төп милли-мәзәни киммәте буларак аңлау, интеллектуаль, ижади һәләттәрен һәм шәхестәң мораль-этик сифаттарын үстәреүзә башкорт теленәң роле, уның мәктәптә белем алыу процесындағы әһәмиәтен билдәләү;
- 2) башкорт теленәң эстетик киммәтен аңлау; башкорт теленә карата ихтирам, уның менән ғорурланыу тойғоһо тәрбиәләү; милли мәзәни сағылыш буларак, башкорт теленәң тазалығын һаклау тураһында хәстәрлек күреү; телмәр үз камиллаштырыуға ынтылыу;
- 3) аралашыу процесында кәрәкле һүзлек запасын эйә булыу һәм үз фекерендә иркен еткерәү өсөн тейешле грамматик сараларзы үзләштерәү; үз телмәрәңдә күзәтәң һәм уны баһалау күнекмәһен булдырыу.

Башкорт теле программаһын үзләштерәүзәң **метапредмет** һөзөмтәләре булып:

- 1) телмәр эшмәкәрлегенәң бөтә төрзәрен үзләштерәү:

Аудирование һәм укыу:

- Телдән һәм язма хәбәр иткән мәғлүмәтте (коммуникатив йүнәләш, текст темаһы, төп фекер; төп һәм өстәмә мәғлүмәт) адекват кабул итеү;
 - төрлөсә укыу күнекмәләрен булдырыу (эзләнеү, карап сығыу, танышыу, өйрәнәү), төрлө стилдәге, жанрзағы текстарзы үзләштерәү;
 - төрлө стилдәге һәм жанрзағы тексты ишетеп, адекват кабул итеү; төрлө төрзәге аудирование менән эш итеү (һайлап алыу, танышыу);
 - төрлө сығанактарзан мәғлүмәтте һайлап алыу һәләтлеге (матбуғат саралары, укыу өсөн тәғәйенләнгән компакт-дискилар, Интернет ресурстары); төрлө типтағы һүзлектәр менән иркен кулланыу, белешмә өсөн әзәбиәт, шулай ук электрон кулланмаларзан һайлап алыу күнекмәләрен булдырыу;
 - һайлап алыу алымдары менән эш итә белеү һәм тәғәйен темаға материалды системаға килтерәү; укыу йә аудирование һөзөмтәһендә алынған мәғлүмәтте үз аллы эзләй алыу күнекмәләренә эйә булыу; мәғлүмәтте үз аллы эзләй алыу күнекмәләренә эйә булыу; мәғлүмәтте үз аллы эзләй алыу күнекмәләренә эйә булыу; мәғлүмәтте кайтанан эшләй алыу, еткерә белеү;
 - стилистик үзенсәлектәрге исәпкә алып, йөкмәткәнән һәм кулланылған тел сараларынан сығып, фекерзе сағыштыра алыу;
- һөйләү һәм языу:
- алдағы укыу эшмәкәрлегенәң (индивидуаль һәм коллектив) максатын билдәләү һәләтлелеген, хәрәкәттәң эзмә-эзлеләге, өлгәшелгән һөзөмтәләрге баһалау һәм уларзы телдән һәм язма формала адекват анык итеп әйтәү;
 - тыңлаған йә укылған тексты тәкдим ителгән кимәлдә (план, һөйләү, конспект, аннотация) һөйләй алыу;
 - төрлө стилдә һәм жанрза, адресланыуға карап һәм аралашыу ситуацияһына карап телдән һәм язма текст төзөй алыу;
-
- телдән һәм язма формала үз фекерендә иркен еткерә белеү, тексты логик яктан эзмә-эзлекле төзөү талаптарын һаклау;
 - төрлө төрзәге монологты (хәбәрләү, һүрәтләү, фекер йөрөтөү; төрлө төрзәге монологтарзың берләшеүе) һәм диалог (этикеты һүз өсенә алған, диалог-һорашыу, диалог-аралашыуға өндәү, диалог-фекер алышыу һ.б; төрлө төрзәге диалогтың берләшеүен) үзләштерәү;

• ғәмәлдә төрлө телмәрзәге аралашыуың орфоэпик, лексик, грамматик, хәзерге башкорт әзәби теленең стилистик нормаларын һәм язма телдә төп орфографик һәм пунктуацион кағизәләрзе һаклау;

телмәр этикет нормаларын һаклап, аралаша алыу, телмәр аралашыу процесында ым-ишара, мимиканы урынлы кулланыу;

уқыу процесында һәм көндәлек аралашыуза үз контролдә тотә алыу; йөкмәткенән, һүззәрзе урынлы кулланыузан сығып, үз телмәренендә баһалай белеү; грамматик һәм телмәр хаталарын таба һәм уларзы төзәтә алыу; үз тексынды мөхәррирләү һәм камиллаштыра белеү;

2) алынған белем һәм күнекмәләрзе көндәлек тормошта куллана белеү; башкорт теленән башка фәндәрзә белем алыу сығанағы буларак файзаланыу;

3) аралашыу процесында тир-яктағы кешеләр менән коммуникатив максатлы бәйләнештә, ниндәйзер эш төрөн бергә эшләү, бәхәстә, күтәрелгән көнүзәк темаларза фекер алышыуза катнашыу; шәхәстәр менән мәзәни аралашыу барышындағы төрлө ситуациялаза телмәр этикетының мили-мзәни нормаларын үзләштерәү.

Предмет һөзөмтәләре:

1) телдең төп функциялары тураһында, башкорт теленең башкорт халкының милли теле, Башкортостан Республикаһының дәүләт теле булыуы тураһында, тел менән халык мәзәниәтенең бәйләнештәре тураһында, кеше һәм йәмғиәт тормошондағы роле тураһында караш булдырыу;

2) гуманитар фәндәр системаһында башкорт теленең урынын һәм мәғарифта тулыһынса уның ролен аңлау;

3) башкорт теле тураһында төп фәнни нигеззе үзләштерәү; уның кимәл һәм берәмектәр бәйләнешен аңлау;

4) тел ғилеменең төп аңлатмалары: лингвистика һәм уның төп бүлектәре; тел һәм телмәр, телмәр аралашыуы, һөйләү һәм язма телмәр, монолог, диалог һәм уларзың төрзәре; аралашыу ситуациялары, фәнни, публицистик, рәсми-эшлекле стилдәр, матур әзәби тел;

5) башкорт теленең лексикаһы һәм фразеологияһының төп стилистик ресурстарын, башкорт әзәби теленең төп нормаларын, һөйләү этикет нормаларын үзләштерәү;

6) телдең төп берәмектәрен, грамматик категорияларын анализлау һәм таныу, тел берәметәрен аралашыу шарттарына ярашлы кулланыу;

7) һүзгә төрлө анализ төрзәрен (фонетик, морфематик, һүзьяһалыш, лексик, морфологик), төп билдә һәм структура күзлегенән сығып, күп аспектлы анализ яһау;

8) тел-һүрәтләү саралары һәм уларзы үз телмәрендә кулланыу;

9) башкорт теленең эстетик функцияһын таныу, матур әзәбиәт текстарын анализлағанда телмәрзең эстетик кимәлен баһалау.

Уқыу-уқытыу программаһында планлаштарылған һөзөмтәләрзе үзләштерелеүен баһалау класта һәм өйзә башкарыла торған язма эштәр өйрәтеү һәм тикшерәү характерында була.

Уларға түбәндәгеләр инә:

башкорт теленән төрлө типтағы күнегеүзәр;

тәржемә эштәре (башкорт теленән рус теленә һәм киреһенсә);

дәрәсләктәрзәге әзәби текстарға пландар төзөү;

һораузарға язма яуаптар һәм иншалар;

тел һәм әзәби материалдар буйынса аналитик һәм дөйөмләштерәү тибындағы схемалар, проекттар һ.б. төзөү.

Башкорт теленең ағымдағы, сирек йәки йыл азағында, шулай ук уқыу йылы башында инеү диктанты, зур темаларзан һуң йомғаклау контроль эштәре үткәрелә. Ағымдағы контроль эштәр программаның өйрәнелгән материалын үзләштерәүзе тикшерәү максатында узғарыла. Уларзың төрө һәм үткәрәү йышлығы өйрәнелә торған материалдың катмарлылығынан, уқыусыларзың белем кимәленән сығып билдәләнә. Ағымдағы контроль эштәр өсөн уқытыусы йә тотош дәресте, йә уның бер өлөшөн генә файзалана ала.

Укыу йылы башында инеу диктаны, сирек һәм йыл азағында йомҕаклау контроль эштәре мәктәп администрацияһы менән берлектә төзөлгән график буйынса үткәрелә. Контроль эштәргә сиректең беренсе көнөндә һәм дүшәмбелә үткәрәү тәкдим ителмәй.

Программа материалының үзләштерәү кимәле укыусыларҙың дәрестәргә телдән биргән яуаптарына һәм язма эштәренә карап баһалана. Бының өсөн башкорт теленән һәр класта түбәндәге күләмдә контроль эштәр, язма эштәр үткәрәү карала.

Язма эш төрҙәре (изложение, инша) язу укыусыларҙың укыу кимәленә, белеменә, мөмкинселегенә карап укытыусы карамағына калдырыла һәм улар урынына шул ук күләмдә түбәндәге язма эштәр үткәргә мөмкин:

-карточкалар менән эш;

-тест;

-һүрәт буйынса һөйләмдәр төзөү;

-текста һөйләмдәргә һүзәр тәртибе;

-терек текстар менән инша язырға өйрәнәү;

-һүзлек диктаны;

-һөйләмдәр төзөү;

-һүзлек менән эш;

-һүрәтләү иншаһы;

-синквейн төзөү (слайд төзөү: шәжәрәләр, миңең ғаиләмдә)

Укыу йылы азағында 2- се класс укыусылары түбәндәге белем һәм күнекмәләргә эйә булырға тейеш:

1. Һөйләгәндә йәки укығанды аңлай алыу (аудирование):

укытыусының, иптәшенең һөйләгәнән, укығанын аңлай алыу;

исәнләшәү, һабуллашыу, рәхмәт әйтеү, ғәфү үтенәү, үтенесте белдерәү, рәхсәт һорау (телмәр этикеты);

текстың йөкмәткеһе, ситуация буйынса һорау бирәү.

2. Укыған текст буйынса, күзәтүзәр нигезендә һөйләй белеү, ситуацияға ярашлы һөйләшәү (говорение):

бәләкәй күләмле текстың йөкмәткеһен һөйләү,

һүзлек һүзәрән белеү, уларҙы дөрөс кулланып һөйләү,

диалог төзөү, төркөмдәргә һөйләшәү,

үзәң, ғаилә ағзалары, уларҙың исемдәрән белеү, һөнәр-шөғөлдәре, туғанлык мөнәсәбәтә һ.б. тураһында һөйләү,

вакиғаға, персонажға үз мөнәсәбәтәнде әйтеп бирәү,

башкорт теленән руссаға һәм киреһенсә тәржемә итеү.

3. Укыу (чтение):

тексты дөрөс, шыма, талғын укыу (орфоэпик нормалар нигезендә),

поэтик әсәрҙәргә дөрөс интонация менән укыу,

укыған текстың йөкмәткеһен билдәләй алыу, персонаждарын әйтеү,

текстан һорауҙарға яуаптар табыу, укып күрһәтәү.

4. Язу (письмо):

хәрәфтәргә матур, дөрөс, тейешле кимәлдә тоташтырып язу,

зур булмаған тексты күсереп языу,
шундай ук текст буйынса йә картина нигезендә 2-3 һорауға яуап языу,
бирелгән ситуация буйынса 2-3 һөйләмдән торған текст языу,
ныклы әзерлектән һуң өйрәтеү характерындағы диктант, изложение, инша языу (программала күрһәтелгән нормалар күләмендә).

Укыу йылы азағында 3- сө класс укыусылары түбәндәге белем һәм күнекмәләргә эйә булырға тейеш:

Укығанды, һөйләгәнде аңлау, йөкмәтке буйынса һораузар, һәм шул һораузарға яуап бирә белеү;

Прозаик текстарзы дөрөс, шыма, аңлы укыу белеү;

Укылған тексты өлөштәргә бүлеү, исем биреү, элементар план төзеү;

Текстан аңлашылмаған һүзәрзе табыу, һүзлектәрзе файзаланыу;

Башкортостан тураһында мәғлүмәттәргә эйә булыу;

Башкорт халкының мәкәлдәре, йомактарын белеү;

Хәрәфтәрзе һәм һүзәрзе матур , дөрөс яза белеү;

Өйрәтеү диктанттар яза белеү

Укыу йылы азағында 4- се класс укыусылары түбәндәге белем һәм күнекмәләргә эйә булырға тейеш:

Балаларзың һүзлек запасын арттырыу, шул һүзәрзе телмәрзә кулланыу күнекмәләрен әүземләштереү.

Грамматик материалды үзләштереү, уны дөрөс файзаланып, бәйләнешле һөйләү, языу күнекмәләрен артабан үстереү.

Республиканың тәбиғәте, халкы, улар араһында башкорттар, уларзың тормошо, тарихы, хезмәте, көнкүреше, гөрөф-ғәзәттәре,— йолалары.

Башкортостан Республикаһының дәүләт символдары, башкорт халкының күренекле шәхестәре тураһында белемдәрзе киңәйтеү.— Программала

бирелгән шиғырзарзы ятлау, башкортса йырзар өйрәнеү һәм башкарыу. Башкортса телмәр төзеү.

**Укыу предметының йөкмәткеһе
2- се класс**

№	Бүлектәр/ тема исемлеге	Дәрестәр формаһы	Укыу эшмәкәрлегенә төп төрзәре
---	-------------------------	------------------	--------------------------------

1	Инеш дәрес. Тыныш билдэләре менән танышыу. Дәреслек йөкмәткеһе.	Традицион дәрестәр, дәрес-зачет, дәрес-әкиәт, дәрес–сәйәхәт, һ.б. дәрестәрҙе программа үз эсенә ала. Фронталь, шәхси, группа менән, парлап эшләү кулланыла. Укыусыларҙың проекттарын яклау. Программаны үзләштергәндә укыусылар дәрестәрҙе, дәрестән тыш сараларҙы йөрөйҙәр.	Дәреслектән табып белеү. Тыныш билдәләрен дәрәс кулланыу. Кәрәкле бүлектә таба белеү Төп төшөнсәләрҙе аңлап эш итеү. Һүзәрҙе сағыштырыу. Дәреслек һүрәттәре буйынса фекер алышыу. Фекер алышыуҙа катнашыу, проблемалы һорауҙар куя белеү. Һүзәрҙең әхләки мәғәнәһен аңлатыу. Парлашып эшләүҙәр. Китапханала китаптар һайлай белеү. Үзбаһалар биреү Тексттың йөкмәткеһен дәрәс аңлау, һорауға яуап биреү. Дәреслектәге бирелгән һүрәттәр буйынса һөйләү. Дәрәс интонациялар менән укый белеү
2	Был – мин.		
3	Минең ғаиләм.		
4	Мин нимә яратам.		
5	Минең мәктәбем, класым, мин мәктәпкә йыйынам, мин укыусы.		
6	Мин дәрестә, дәрестән сыктым.		
7	Минең уйынсыктарым, уйнарға яратам, уйнарға сыктым, минең кескәй дустарым.		

Календарь – тематик план, 2-се класс

№	Дәрес темаһы	Укыу эшмәкәрлегенең төп төрҙәре	Сәғәт	Планлаштыры	Үткәрелгән	Искәрмә
---	--------------	---------------------------------	-------	-------------	------------	---------

			һаны	лған көнө	көнө	
1	Танышыу. Башкорт алфавиты	Дәрәслек, укытыусы менән танышыу. Башкорт алфавиты, Тыуған ер тураһында һөйләшеу	1	04.09.2018		
2	Был кем? Был нимә? Әә өн- хәрефе	Башкорт телендә Был кем? Был нимә? һораузарының кулланышын аңлатыу; Әә өн- хәрефе менән таныштырыу	1	11.09.2018		
3	Кемдеке? Үү өн- хәрефе	Һорауға яуап бирергә өйрәтеу; Үү өн- хәрефен әйтергә һәм язырға өйрәтеу	1	18.09.2018		
4	Нимә эшләй? Өө өн- хәрефе	Һорауға яуап бирергә өйрәтеу; Өө өн- хәрефен әйтергә һәм язырға өйрәтеу	1	25.09.2018		
5	Минен ғайләм. Кк өн- хәрефе	Тема буйынса яңы лексиканы үзләштереу; Кк өн- хәрефен әйтергә һәм язырға өйрәтеу	1	02.10.2018		
6	Кем менән? Кемдең? Зз өн- хәрефе	Һораузарға яуап бирергә өйрәтеу; Зз өн- хәрефен әйтергә һәм язырға өйрәтеу	1	09.10.2018		
7	Мәктәп. Безен класс. Һһ өн- хәрефе	Тема буйынса яңы лексиканы үзләштереу; Һһ өн- хәрефен әйтергә һәм язырға өйрәтеу	1	16.10.2018		
8	Укыу әсбаптары. Ғғ өн- хәрефе	Тема буйынса лексиканы үзләштереу; аңлап һөйләү, Ғғ өн- хәрефе менән танышыу	1	23.10.2018		
9	Кайза? ң өнө	Һорауға яуап бирергә өйрәтеу; ң өн- хәрефен әйтергә һәм язырға өйрәтеу	1	06.11.2018		
10	Кем? Кемдәр? Нимә? Нимәләр? с өн- хәрефе	Башкорт телендә күплек төшөнсәһе менән таныштырыу; с өн- хәрефе менән таныштырыу	1	13.11.2018		
11	Төстәр. В(уы) өн- хәрефе	Башкорт телендә төстәрҙең атамаһы менән танышыу; в (уы) өн- хәрефе менән танышыу	1	20.11.2018		
12	Һандар. Ь билдәһе	Тема буйынса лексика. Башкорт телендә һандарға өйрәтеу; ь	1	27.11.2018		

		билдәһенә кулланышын карау				
13	Уйынсыктар. Ъ билдәһе	Тема буйынса яңы лексиканы үзләштерегү; ь билдәһенә кулланышын карау	1	04.12.2018		
14	Тән өлөштәре	Тема буйынса лексика үзләштерегү; һүзәрзе аңлы рәүештә кулланып текст төзөргә өйрәтеү	1	11.12.2018		
15	Кейем- һалым	Тема буйынса лексика үзләштерегү; һүзәрзе аңлы рәүештә кулланып текст төзөргә өйрәтеү	1	18.12.2018		
16	Контроль күсерегү “Мәктәптә”	Үтелгәндәргә йомғак яһау, башкорт теленә үзенсәлекле хәрәфтәренә дәрәс язылышын тикшереү	1	25.12.2018		
17	Хаталар өстөндә эш. Яңы йыл менән!	Хаталарзы аңлап төзәтергә өйрәтеү; тема буйынса яңы лексика бирегү; Яңы йыл тураһында шиғырзар укыу, йыр өйрәнегү	1	15.01.2019		
18	Йорт хайуандары һәм коштары	Тема буйынса лексика үзләштерегү; һүзәрзе аңлы рәүештә кулланып текст төзөргә өйрәтеү	1	22.01.2019		
19	Кырағай йәнлектәр һәм коштар	Тема буйынса лексика үзләштерегү; һүзәрзе аңлы рәүештә кулланып текст төзөргә өйрәтеү	1	29.01.2019		
20	Азна көндәре. Ай исемдәре	Тема буйынса лексика үзләштерегү; һүзәрзе аңлы рәүештә кулланып текст төзөргә өйрәтеү	1	05.02.2019		
21	Мәктәп баксаһы	Тема буйынса лексика үзләштерегү; һүзәрзе аңлы рәүештә кулланып текст төзөргә өйрәтеү	1	12.02.2019		
22	Мәктәп тормошо	Тема буйынса лексика үзләштерегү; һүзәрзе аңлы рәүештә кулланып текст төзөргә өйрәтеү	1	19.02.2019		
23	Мин ғайләмде яратам	Тема буйынса лексика үзләштерегү; һүзәрзе аңлы рәүештә кулланып текст төзөргә өйрәтеү	1	26.02.2019		
24	Минәң яраткан	Тема буйынса лексика үзләштерегү;	1	05.03.2019		

	ризығым	һүзәрзе аңлы рәүештә кулланып текст төзөргә өйрәтеү				
25	Кайза? Кайзан?	Тема буйынса лексика үзләштереү; һүзәрзе аңлы рәүештә кулланып текст төзөргә өйрәтеү	1	12.03.2019		
26	Нимә менән?	Тема буйынса лексика үзләштереү; һүзәрзе аңлы рәүештә кулланып текст төзөргә өйрәтеү	1	19.03.2019		
27	Һөнәрзәр	Тема буйынса лексика үзләштереү; һүзәрзе аңлы рәүештә кулланып текст төзөргә өйрәтеү	1	02.04.2019		
28	Еләк- емеш, йәшелсә	Тема буйынса лексика үзләштереү; һүзәрзе аңлы рәүештә кулланып текст төзөргә өйрәтеү	1	09.04.2019		
29	Һаулык- зур байлык	Тема буйынса лексика үзләштереү; һүзәрзе аңлы рәүештә кулланып текст төзөргә өйрәтеү	1	16.04.2019		
30	Шәхси гигиена	Тема буйынса лексика үзләштереү; һүзәрзе аңлы рәүештә кулланып текст төзөргә өйрәтеү	1	23.04.2019		
31	Көн тәртибе	Тема буйынса лексика үзләштереү; һүзәрзе аңлы рәүештә кулланып текст төзөргә өйрәтеү	1	30.04.2019		
32	Тикшереү эше. Үтелгәндәрзе кабатлау.	Үтелгән темаларға йомғак яһау; башкорт теленең үзенсәлекле хәрәфтәренең дөрөс язылышын тикшереү	1	07.05.2019		
33	Хаталар өстөндә эш. Йомғаклау	Хаталарзы аңлап төзәтергә өйрәтеү; темаларзы кабатлау	1	14.05.2019		
34	Көтөп алған йәй етте!	Йәй тураһында шиғырзар укыу, һүрәттәр төшөрөү, йыр өйрәнеү	1	21.05.2019		

35	резерв	Балалар уйындары менэн таныштырыу, уйындар уйнау	1	28.05.2019		
----	--------	---	---	------------	--	--

Укыу предметының йөкмөткөһе, 3- сө класс

№	Бүлектәр/ тема исемлеге	Дәрестәр формаһы	Укыу эшмәкәрлегенәң төп төрҙәре
1	Инеш дәрес. Тыныш билдәләре менән танышыу. Дәреслек йөкмөткөһе. Танышыу.	Традицион дәрестәр, дәрес-зачет, дәрес-әкият, дәрес-сәйәхәт, һ.б.дәрестәрҙе программа үз эсенә ала.	Дәреслектән табып белеү. Тыныш билдәләрен дөрөс кулланыу. Кәрәкле бүлектә таба белеү
2	Мин белем алам.	Фронталь, шәхси, группа менән, парлап эшләү	Төп төшөмсәләрҙе аңлап эш итеү
3	Мин һәм минең ғаиләм.	кулланыла. Укыусыларҙың проекттарын яклау.	Һүзәрҙе сағыштырыу. Дәреслек һүрәтгәре буйынса фекер алышыу.
4	Мин һөнәр һайлайым.	Программаны	Фекер алышыуза
5	Мин тәбиғәттә яратам.	үзләштергәндә укыусылар	катнашыу,проблемалы һораулар куя
6	Минең яраткан мизгелем.	дәрестәрҙе,дәрестән тыш	белеу һүзәрҙең әхләки мәғәнәһен аңлатыу. Парлашып эшләүҙәр.
7	Минең гардеробым.	сараларҙы йөрөйҙәр.	Китапханала китаптар һайлай белеү.
8	Минең тыуған көнөм. Мин сәйәхәтсә.		Үзбаһалар биреү Текстың йөкмөткөһен дөрөс аңлау, һорауға яуап биреү. Дәреслектәге бирелгән һүрәттәр буйынса һөйләү. Дөрөс интонациялар менән укый белеү.

Календарь-тематик план, 3-сө класс

№	Дәрес темаһы	Укыу эшмәкәрлегенең төп төрҙәре	Сәғәттәр һаны	План буйынса	Үткәрелгән көнө
Беренсе сирек					
1	Һаумы, мәктәп! 2-се класта үтелгәндәрҙе кабатлау.	Башкорт алфавитын искә төшөрөү. Башкорт теленә генә хас өндәрҙе дөрөс әйтеү, хәрәфтәрен дөрөс языу өстөндә эштәр башкарыу. Тема буйынса бирелгән һорауҙарға тулы итеп яуап биреү, тасуири укыу. Төркөмдәрҙә эшләү.	1	03.09.2018 07.09.2018	
2	Мин танышам. Һин кем?	Тема буйынса яңы һүзҙәр өйрәнеү, уларҙы телмәрҙә кулланыу. Башкорт теленә генә хас өндәрҙе дөрөс әйтергә өйрәнеү. Һорауҙарға яуап биреү. Парлашып эшләү, диалогты ролдәргә бүлөп укыу.	1	10.09.2018 14.09.2018	
3	Мин танышам. Һин кайҙа йәшәйһең?	Тема буйынса һөйләү һәм языу телмәрен үстөрөү күнегүҙәр башкарыу. Өйрәнгән һүзҙәрҙе телмәрҙә кулланыу, диалог короу, һорауҙарға яуап биреү. Бер-береһенең яуабын тыңлау, әңгәмәлә катнаша белеү.	1	17.09.2018 21.09.2018	
4	Мин танышам. Һин кайҙан?	Тема буйынса яңы һүзҙәр, һүзбәйләнештәр өйрәнеү, уларҙы телмәрҙә кулланыу. Өлгө буйынса диалогтар төзөү. Башкортостан символдары, уларҙы таныу, авторҙары менән танышыу. Парлашып йә төркөмләшеп эшләү.	1	24.09.2018 28.09.2018	
5	Мин белем алам. Был нимә? Бармы?	Укыу әсбаптары, Мәктәп темаһына караған һүзҙәрҙе кабатлау, нығытыу. Яңы һүзҙәр, һүзбәйләнештәр өйрәнеү, телмәрҙә кулланыу. Диалогты укыу, өлгө буйынса һөйләргә өйрәнеү.	1	01.10.2018 05.10.2018	
6	Мин белем алам. Нимәһеҙ?	Нимәһеҙ? Һорауына яуап бирергә өйрәнеү. Тәржемә итеү, диалог короу. Бер-береңде тыңларға, һорауҙарға тулы яуап бирергә өйрәнеү, ишетеп аңларға күнегү.	1	08.10.2018 12.10.2018	
7	С.Әлибай. Өсөнсөләр.	Шиғыр менән танышыу.	1	15.10.2018 19.10.2018	

Икенсе сирек

8	Мин һәм минең ғаиләм. Кем?Нимә эшлэй?	Ғаилә ағзаларын белдергән һүзәрзе кабатлау, нығытыу. Кем?Нимә эшлэй? һораузырын кулланып, ғаилә ағзаларының эштәре, шөгөлдәре тураһында һөйләргә өйрәнеү. Һүзлек байлығын арттырыу. Диалог короу, ғаилә, атай-әсәй тураһында мөкәлдәр әйтәү.	1	22.10.2018 26.10.2018	
9	Мин һәм минең ғаиләм. Нимә эшләргә тейеш?	Ғаилә ағзаларын белдергән һүзәрзе кулланып, нимә эшләргә тейеш? һорауына яуап бирергә өйрәнеү, ғаилә ағзаларының эштәре, шөгөлдәре тураһында һөйләргә өйрәнеүзе дауам итеү. Диалогты укыу, уны дауам итеү, һораузарға яуап бирәү. Т.Дәүләтбирзинаның Әсәймә шиғырын тасуири укыу.	1	05.11.2018 09.11.2018	
10	Мин һөнәр һайлайым. Кем кайза эшлэй?	Һөнәрзе белдергән һүзәрзе өйрәнеү, уларзың яһалышын үзләштерәү. Һүзлек байлығын арттырыу. Диалогтар менән эшләү.	1	12.11.2018 16.11.2018	
11	Мин тәбиғәтте яратам. Нимәләр? Нимә эшлэйзәр?	Тема буйынса яңы һүзәр, һүзбәйләнештәр өйрәнеү, уларзы телмәрзе кулланыу. Шүлгәнташ мәмерйәһе һақында мәғлүмәт алыу. Парлашып, төркөмләшәп эшләгәндә бер-берендә тыңларға, хезмәттәшлек итергә күнегәү. Тәбиғәткә һаҡсыл карашта булырға өйрәнеү. Кәрәкле мәғлүмәтте интернет селтәре аша йә һүзлектәр кулланып табырға өйрәнеү. Дарыу үләндәре атамаларын башкортса әйтә белеү, уларзы телмәрзе кулланыу.	1	19.11.2018 23.11.2018	
12	Минең яратқан мизгелем. Нимә? Нимә эшлэй?	Тема буйынса мизгелде белдергән һүзәрзе, уларзың билдәләрен башкорт телендә әйтә белеү. Мәғлүмәт эзләргә өйрәтәү, уны табыу, уның менән эшлэй белеү. Йомактар сисәү. Текст укыу, тәржемә итеү, диалог короу.	1	26.11.2018 30.11.2018	
13	Кыш тураһында шиғырзар.	К.Даяндың Шыршы шиғырын тасуири укыу. Кыш бабайға хат языу. Тәбиғәттәге үзгәрештәр менән кызыкһыныу, күзәтеүсәнлек формалашыу. Һүзлек байлығы артыу.	1	03.12.2018 07.12.2018	
14	Тикшерәү әше.	Дәрәсләктәге текстар менән эшләү. Яңы йыл	1	10.12.2018	

	Минен яраткан байрамым	тураһында шиғырзар укыу, йырзар өйрәнөү.		14.12.2018	
15	Хаталар өстөндө эш. Яңы йыл менән!		1	17.12.2018 21.12.2018	
Өсөнсө сирек					
16	Минен гардеробым. Ниндәй?	Кейем-һалым атамаларын башкорт телендә әйтә, уларзы тасуирлай белеү. Кейемдәрен тәртиптә, бөхтә, таза итеп тоторға кәрәклегә тураһында һөйләмдәр төзөй, тышкы һәм эске матурлык төшөнсәләрен аңлай, комплимент һүззәре әйтә белеү. Диалог короу, тәржемә итеү.	1	24.12.2018 28.12.2018	
17	Г.Юнысова Сәскәле күлдәк	Шиғырзы тасуири укыу. Һүрәт буйынса һөйләмдәр төзөү. Кейеү, кейендерөү һүззәренен башкорт һәм рус лелдәрендә мәғәнәрен төшөнөү.	1	14.01.2019 18.01.2019	
18	Минен тыуған көнөм. Касан?	Тема буйынса яңы һүззәр, һүзбәйләнештәр өйрәнөү, уларзы бәйләнешле телмәрзә кулланыу. Үзаллылык сифаттарын тәрбиәләү, туғандарына, дустарына, класташтарына игтибарлы, ихтирамлы булыу, бүләк бирөү, һәм бүләк алыу этикетын белеү.	1	21.01.2019 25.01.2019	
19	М.Дәүләтшина Байрам	Шиғырзы тасуири укыу.	1	28.01.2019 01.02.2019	
20	Беззә кышлаусы коштар.	Коштарзың исемдәрен, уларзың нимә эшләүзәрен дәфтәргә языу.	1	04.02.2019 08.02.2019	
21	Беззең кышкы уйындар.		1	11.02.2019 15.02.2019	
22	Башкортостан тәбиғәте.	Текст менән эш. Һораузарға яуап эзләү.	1	18.02.2019 22.02.2019	
23	Телмәр үстөрөү. “Тәбиғәтте һаклайык”	Бәйләнешле башкорт телмәрен үстөрөү	1	25.02.2019 01.03.2019	
24	Дарыу үләндәре.	Дарыу үләндәренен исемдәрен языу, файзаһы тураһында мәғлүмәт алыу.	1	04.03.2019	
25	Сәләмәт тәндә сәләмәт рух!	Тема буйынса яңы лексиканы үзләштерөү, дәрәсләктәге текстар менән эшләү	1	11.03.2019 15.03.2019	
Дүртенсә сирек					
26	Башкортостан	БР флагы. БР гербы. Улар нимәне белдерә?	1	18.03.2019	

	символдары. Өфөнөн иштәлекле урындары.			22.03.2019	
27	Өфө урамында.	Һүрәттәр буйынса эш. Һораузарға яуап биреү.	1	01.04.2019 05.04.2019	
28	Ғ.Ибраһимов.Хәйлә.	Әсәр менән танышыу. Йөкмәткене үзләштереү.	1	08.04.2019 12.04.2019	
29	Мин сәйәхәтсе.	Сәйәхәт иткәндә юл йөрөү, хәүефһезлек кағизәләрен белеү, һәр эште еренә еткереп башкарырға өйрәнеү.	1	15.04.2019 19.04.2019	
30	Язғы тәбиғәт.	Тема буйынса яңы лексиканы үзләштереү, дәрәсләктәге текстар менән эшләү	1	22.04.2019 26.04.2019	
31	Башкорт халык ижады	Балалар уйындары менән таныштырыу, уйындар уйнау. Башкорт халык ижады менән таныштырыу	1	29.04.2019 03.05.2019	
32	Юл кағизәләре.	Юл кағизәләре менән танышыу.	1	06.05.2019 10.05.2019	
33	Тел күрке- мәкәл.	Мәкәлдәр менән танышыу.	1	13.05.2019 17.05.2019	
34	Тикшереү эше.		1	20.05.2019 24.05.2019	
35	Үтелгәндәрзе кабатлау, йомғақлау		1	27.05.2019 31.05.2019	

Укыу предметының йөкмәткеһе

4 се класс

№	Бүлектәр/ тема исемлеге	Дәрестәр формаһы	Укыу эшмәкәрлегенең төп төрҙәре
2	Мин ғаиләмде яратам.	Традицион дәрестәр, дәрес- зачет, дәрес- әкият, дәрес-сәйәхәт, һ.б.дәрестәрҙе программа үз эсенә ала. Фронталь, шәхси, группа менән, парлап эшләү кулланыла. Укыусыларҙың проекттарын яклау. Программаны үзләштергәндә укыусылар дәрестәрҙе, дәрестән тыш сараларҙы йөрөйҙәр.	Дәреслектән табып белеү. Тыныш билдәләрен дөрөс кулланыу. Кәрәкле бүлектә таба белеү Төп төшөнсәләрҙе аңлап эш итеү Һүзәрҙе сағыштырыу. Дәреслек һүрәттәре буйынса фекер алышыу. Фекер алышыуҙа катнашыу, проблемалы һорауҙар куя белеу һүзәрҙең әхлаки мәғәнәһен аңлатыу. Парлашып эшләүҙәр. Китапханала китаптар һайлай белеү. Үзбәһаләр биреү Текстың йөкмәткеһен дөрөс аңлау, һорауға яуап биреү. Дәреслектәге бирелгән һүрәттәр буйынса һөйләү. Дөрөс интонациялар менән укый белеү.
3	Үзем йәшәгән ер тураһында һөйләйем.		
4	Ауылда , калала.		
5	Йыл мизгелдәре , һауа торошо тураһында һөйләшәбез.		
6	Төрлө хәлдәр тураһында һөйләшәбез.		
7	Һатып алырға өйрәнәм.		

Календарь – тематик план, 4 –се класс

№		Укыу эшмәкәрлегенә эш төрҙәре	план	факт.	Искәрмә
1	Көндә мәктәпкә барам (7 с.) 1сентябрь – Белем көнө! 3-сө класта үтелгәндәрҙе кабатлау.	“1сентябрь – Белем көнө!” темаһы буйынса әңгәмәлә катнашыу. 2-се, 3-сө кластарҙа өйрәнгән башкорт теленә генә хас хәрәфәтәрҙе, өндәрҙе хәтергә төшөрөү. Улар менән һүзҙәр уйлау, һөйләмдәр төзөү. Ф.Туғызбаеваның Байрам бөгөн шиғырын тыңлау, тасуири укыу.	07.09.2018		
2	Мин мәктәпкә ни өсөн йөрөйөм? Мин ниндәй дәресте яратам /яратмайым?	Ф.Туғызбаеваның Мин – укыусы шиғырын тыңлау, шиғырҙан таныш һүзҙәрҙе табыу. Төркөмдә эшләү, диалогты укыу. Ниндәй предметты ярата / яратмай һорауына яуап бирә белеү. Диалог укыу, окшаш диалог төзөү.	14.09.2018		
3	Мин нимә укырға яратам?	Тема буйынса яңы һүзҙәр, һүзбәйләнештәр менән танышыу, уларҙы телмәрҙә кулланырға өйрәнеү, диалог төзөү. Парҙар менән эшләү.	21.09.2018		
4	Мәктәптәге дустарым менән таныштырайыммы?	Тема буйынса яңы һүзҙәр үзләштерәү. Дустарын, иптәштәрән тасуирларға өйрәнеү. Өлгө буйынса текст төзөү. Тема буйынса әңгәмәлә катнашыу.	28.09.2018		
5	Минең дуғым.		05.10.2018		
6	Без мәктәптә нимә тураһында һөйләшәбез?	Тема буйынса яңы һүзҙәр, һүзбәйләнештәр менән танышыу, телмәрҙә кулланыу. Бирелгән ситуациялар буйынса диалог төзөү. Текст укыу, һорауҙарға яуап бирәү. Компьютерҙа эшләү кағизәләре тураһында һөйләй белеү.	12.10.2018		
7	Көн дә мәктәпкә киләм.	“Көн дә мәктәпкә киләм” бүлегә	19.10.2018		

	Телмәр үстөрөү.	буйынса үтелгәндәрзе кабатлау. Сюжетлы һүрәттәр буйынса һөйләмдәр, диалог төзөү. Һүзәрзе һүзлектәр ярзамында тәржемә итеү. Һүзлектәр менән эшләрә өйрәнөү.			
8	Минөң ғаиләмде яратам (бс.) Безгә бергәләп күңелле.	Ғаилә темаһы буйынса үтелгәндәрзе кабатлау, нығытыу. Диалогты укыу, окшаш диалог төзөү. Тексты укыу, өлгө буйынса һөйләрә өйрәнөү.	26.10.2018		
9	Мин тәрбиәле бала	“Мин тәрбиәле бала” темаһы буйынса яңы һүзәр өйрәнөү. Төркөмдә эшләр. Якшы һәм насар сифаттарзы айыра белеү.	09.11.2018		
10	Минөң өйзәге бурыстарым	Тема буйынса яңы һүзәр, һүзбәйләнөштәр менән танышыу, уларзы телмәрзә кулланып, һөйләмдәр төзөү. Д.Лукичтын Дүрт кызыкай тексын укыу. Тексты ролдәрә бүлөп укыу. һоразарға яуап бирөү.	16.11.2018		
11	Минөң яраткан шөгөлөм.	Укыусыларзың үзәрөнөң яраткан шөгөлө тураһында һөйләмдәр төзөй белеү. Тексты укыу, һоразарға яуап бирөү.	23.11.2018		
12	Мин йәшәгән бүлмә	Тема буйынса яңы һүзәр өйрәнөү. Укыусыларзың үзәрә йәшәгән фатирзарын, бүлмәләрен тасуирларға өйрәнөү. Тексты тыңлап аңлау. Үзәрөнөң хыялындағы фатирзы һүрәттә төшөрөү.	30.11.2018		
13	Минөң кескәй дустарым	Минөң кескәй дустарым темаһы буйынса йорт хайуандарын белдөргән һүзәр менән танышыу, өйрәнгән һүзәрзә телмәрзә кулланып, һөйләмдәр төзөү.	07.12.2018		
14	Үзем йәшәгән ер тураһында һөйләйм(4 с.) Мин йәшәгән Ер. Мин	Мин йәшәгән Ер темаһы буйынса һүзлек байлығын арттырыу. Г.Юнысованың Башкортостан	14.12.2018		

	йәшәгән йорт/район.	шиғырын укыу. Диалогты ролдәргә бүлөп укыу. Ер шары, Тыуған ил, тыуған төйәк төшөнсәләре тураһында һөйләшеү. Парлашып эшләү.			
15	Минәң күршеләрем	Тема буйынса яңы һүззәр, һүзбәйләнештәр менән танышыу, уларҙы телмәрзә кулланып, һөйләмдәр төзөү. Текстты укыу, һораузарға яуап биреү.	21.12.2018		
16	Контроль күсереү. «Ауылым тәбиғәте»		28.12.2018		
17	Минәң яраткан урындар. Безҙең уйындарыбыз.	Минәң яраткан урыным темаһы буйынса яңы һүззәр өйрәнеү. Буш ваҡытты, ял көндөрөн файзалы үткәреү тураһындағы әнгәмәлә катнашыу. Р.Хәйриҙең “Татыу булғас” шиғырын тасуири укыу.	18.01.2019		
18	Ауылда /калала йәшәйем (5 с.) Минәң тыуған ауылым /калам	Тема буйынса яңы һүззәр менән танышыу. Тыуған төйәк хақында һөйләргә өйрәнеү. Шиғырҙы тасуири укыу.	25.01.2019		
19	Ауыл/кала тормошо	Тема буйынса ауыл һәм кала тормошо менән танышыу. Яңы һүззәр, һүзбәйләнештәр менән танышыу. Күмертау, Стәрлетамак калалары тураһында текстар укыу, һораузарға яуап биреү.	01.02.2019		
20	Калалағы һәм ауылдағы эштәр	Тема буйынса текстар укыу. Һораузарға яуап биреү. Калалағы һәм ауылдағы эштәрзә тасуирларға өйрәнеү. Телмәр күнекмәләрен үстөрөү күнегеүзәре башкарыу.	08.02.2019		
21	Башкортостандың калалары һәм ауылдары	Тема буйынса кызыклы текстар укыу. Һораузарға яуап биреү. Һүрәттә бирелгән билдәлә кешеләрзә танырға күнегеү, улар тураһында мәғлүмәт	15.02.2019		

		табыу максатында интернет ресурстарын, энциклопедиялар кулланырға өйрөнөү.			
22	Тыуған ерем мөгжизэләре	Тыуған ерем мөгжизэләре темаһы буйынса һүзлек байлығы, белем даирәһенең артыуы. Текстар укыу, һораузарға яуап биреү. һүзлек һүзәрән телмәрзә активлаштырыу.	22.02.2019		
23	Йыл мизгелдәре һәм һауа торошо тураһында һөйләшәбез. (4с.) Йыл мизгелдәре ниңә үзгәрә? Йәнлектәр йыл мизгелдәрән беләме?	Тема буйынса яңы һүзәрзә, һүзбәйләнештәрзә үзләштереү. Үзәрәнең яраткан мизгеле тураһында һөйләргә өйрөнөү. Парлашып, төркөмдә эшләү. һүзбәйләнештәр аша мизгелде билдәләү.	27.02.2018		
24	Бөжәктәр нисек йәшәй? һауа торошон белеү ниңә кәрәк?	Тема буйынса 3-сө класта үтелгәндәрзә кабатлау, нығытыу. Яңы һүзәрзә телмәрзә кулланыу. Парлашып эшләү: диалогты дауам итеү, әкиәттә ролдәргә бүлөп укыу. Әкиәт буйынса һораузар төзөү. Бөжәктәрзән кышкылыкка нисек әзерләнеүе һақындағы әңгәмәлә катнашыу. һауа торошон тасуирларға өйрөнөү. һауа торошон белеү кәрәклегә, метеорологтарзың эше тураһында әңгәмәлә катнашыу.	01.03.2019		
25	“Терпе”		15.03.2019		
26	<i>Хаталар өштөндә эш</i>		22.03.2019		
27	Төрлө хәлдәр тураһында һөйләшәбез (2с.) Минен тормошомдағы кызыклы хәлдәр. Мажаралар илендә.	Тема буйынса яңы һүзәр, һүзбәйләнештәр менән танышыу. Был һүзәр менән һөйләмдәр төзөргә, бәйләнешле итеп һөйләргә өйрөнөү. Троллейбуста тексын укыу, текст буйынса һораузарға яуап биреү. Дәрәсләктәге һүрәт буйынса һөйләмдәр төзөү, текст буйынса	05.04.2019		

		һораузарға яуап биреү, һораузар төзөү.			
28	Минен иң зур хыялым. Минен кумирзарым.	Тема буйынса яңы һүзәр, һүзбәйләнештәр менән танышыу. Үзәрнен хыялдары тураһында һөйләргә өйрәнөү, һораузарға яуап биреү, тәржемә итеү. Төрлө өлкәлә зур уңыштар яулаған билдәлә шәхестәр менән танышыу, улар тураһында мәғлүмәт йыйыу.	12.04.2019		
29	Һатып алырға өйрәнәм(4с.) Минен бюджет	Тема буйынса яңы һүзәр өйрәнөү, актив телмәрзә кулланырға күнегеү. Диалогты ролдәргә бүлөп укыу, һораузарға яуап биреү. Бюджет, ғайлә бюджеты, акса һәм бәхет төшөнсәләре менән танышыу.	19.04.2019		
30	Мин кейем һатып алам.	Тема буйынса 3-сө класта үтелгәндәрзә кабатлау, нығытыу. Яңы һүзәр өйрәнөү, уларзы телмәрзә кулланырға күнегеү. Магазинда диалогын төзөү. Кейем атамаларын төркөмлөп языу.	26.04.2019		
31	Мин модалы кейем яратам.	Тема буйынса яңы һүзәр менән танышыу. Уларзы телмәрзә кулланыу. Диалогты укыу, һораузарға яуап биреү, йомактар сисеү. Модалы кейемдән матур ғына түгел, уңайлы, заманса, килешлө булыуына төшөнөү.	03.05.2019		
32	Бүлөк һайлайым.	Тема буйынса яңы һүзәр, һүзбәйләнештәр өйрәнөү, телмәрзә кулланырға күнегеү.	10.05.2019		
33	Йыл буйына үтелгәндәрзә кабатлау, белемдәрзә системалаштырыу.	Сюжетлы һүрәт буйынса һүзбәйләнештәр, һөйләмдәр төзөү. Йөнһүрәт карау, йөкмәтке буйынса әңгәмәлә катнашыу, бүлөк һайлау, биреү, алыу этикетын үзләштерөү.	17.05.2019		
34	Тикшерөү әшә.		24.05.2019		
35	Хаталар өстөндә әш.		31.05.2019		

Контроль күсеру өсөн текстар

Безең класс

Был безең класс укыусылары. Безең класта 32 укыусы: 20 кыз, 12 малай. Безең класс укыусылары бик татыу. Малайзар кыззарға һәр вакыт ярзам итэләр. Кыззар за үсекләшмәй.

Дәрестәр

Бөгөн дүшәмбе көн. Бөгөн рус теле, математика, башкорт теле һәм рәсем дәрестәре була. Мин башкорт теле дәресең яратам.

Мәктәптә

Айрат менән Айгөл мәктәптә укый. Мәктәп зур, якты, матур. Айрат математика, башкорт теле дәрестәрен ярата. Ә Айгөл инглиз телен өйрәнә. Тыуған илгә белемле, файзалы йәштәр кәрәк.

Ярзамсы

Мин өйзә әсәйемә ярзам итәм. Сынаяктарзы, тәрилкәләрзе йыуам. Өстәлдең, ултырғыстың, шкафтың тузанын һөртәм. Пальтомды, быймамды, күлдөгемде, башлығымды үз урынына куям.

Материаль- техник кулланмалар

- Телевизор
- Видеомагнитофон
- Проектор
- Ноутбук

Төп эзәбиәт исемлеге

Башкорт теле : укытыу рус телендә алып барылған дөйөм белем биреү ойошмаларының 2-се класы өсөн башкорт телен (дәүләт теле буларак) өйрәнәү өсөн укыу кулланмаһы. — 2-се басма / [Х. А. Толомбаев, М. С. Дәүләтшина, Ф. М. Ғиниәтуллина, Н. Н. Кинйәбаева]. — Өфө : Китап, 2017.

- Башкорт теле: укытыу рус телендә алып барылған дөйөм белем биреү ойошмаларында башкорт телен 2-се йыл өйрәнәүсе 3- сө класс укыусылары өсөн укыу кулланмаһы (башкорт телен дәүләт теле буларак өйрәнәүселәр өсөн) / М.С. Дәүләтшина, Н.Н.Кинйәбаева, Г.М.Садыкова .- Өфө: Китап, 2015.
- Башкорт теле : укытыу рус телендә алып барылған дөйөм белем биреү ойошмаларының 4-се класы өсөн башкорт телен (дәүләт теле буларак) өйрәнәү өсөн укыу кулланмаһы. — 2-се басма / М. С. Дәүләтшина, Н. Н. Кинйәбаева, Г. М. Садыкова. — Өфө : Китап, 2017.

Өстәлмә эзәбиәт

- Толомбаев Х.А., Дәүләтшина М.С. Башкорт теле: Укытыу рус телендә алып барылған мәктәптәрзең 1-се класс укыусылары өсөн дәреслек. – Өфө : Китап, 2010.
- Толомбаев Х.А., Дәүләтшина М.С. Башкорт теле: Укытыу рус телендә алып барылған мәктәптәрзең 2- се класс укыусылары өсөн дәреслек.- Өфө: Китап, 2012.
- Дәүләтшина ,М.С. Башкорт теле : укытыу рус телендә алып барылған дөйөм белем биреү ойошмаларының 4-се класы өсөн башкорт телен (дәүләт теле буларак) өйрәнәү өсөн дәреслек/ М.С. Дәүләтшина, Н.Н.Кинйәбаева, Г.М.Садыкова .- Өфө: Китап, 2016
- Ғәбитова З.М. Телмәр үстереү дәресләре.- Өфө: Китап; 2009
Башкорт теле таблицаларза, схемаларза, кағизәләрзә. Әүбәкирова З.Ф.- Өфө: 2006
Журналдар: “Акбузат”, “Аманат”, “Башкортостан укытыусыһы”
Ял минуттары өсөн күнегеүзәр. Методик кулланма. Төзөүселәр: Исәнғолова Ә.Ф., Дәүләтколова Г.Ш. – Өфө: Эшлекле династия, 2008.
Тел төзәткестәр, тизәйткестәр, һанамыштар. Төзөүселәр: Исәнғолова Ә.Ф., Дәүләтколова Г.Ш. – Өфө: Эшлекле династия, 2008
Әүбәкирова З.Ф., Әүбәкирова Х.Е., Дилмөхәмәтов М.И. Мин башкортса укыйым – Өфө: Китап, 2007.
Урыс мәктәптәренең башланғыс синифтарында башкорт телен укытыу үзенсәлектәре / Шарапов И.Ә. Өфө, Китап, 1997.

Урыс мәктәптәрендә башкорт телен укытыуы ойштороу буйынса методик кәңәштәр // Ғәбитова З.М., Толombaев Х.А. Өфө, Китап, 2006.
Рус телле мәктәптәргә башкорт телен укытыу.Методик күрһәтмә.Ғәбитова З.М.,Баһаутдинова М.И., Йәғәфәрова Г.Н.,Йәғәфәров Р.Ғ. БМУИ нәшриәте.
Өфө, 2008.
Н.А. Зайцев ысулы буйынса башкорт телендә тиз укырға өйрәтеү // Ш.Ш. Әхмәдиева. Өфө, Китап, 2001

Интернет ресурстар:

<http://www.bashkortostan.ru> (Башкортостан республикаһының рәсми мәғлүмәт порталы)

<http://tv-rb.ru/> (Тамыр проекттары, телевизион тапшырыулар.)

<http://huzlek.bashgort.com/> (онлайн һүзлек)

<http://www.kitap-ufa.ru/>(китаптар тураһында белешмә)

<http://edok.bashnl.ru/HomePage> (Башкортостандың мәзәни тормошо)

<http://www.bashinform.ru/bash> (Яңылыктар)